

[Johs. Larsen.]

altså påvise en nedgang i arbejds-effekten. For landbrugets vedkommende er der en naturlig forklaring på forholdet, for her gør den tilstand sig gældende, at produktionsapparatet på grund af den herskende råvaremangel ikke kan udnyttes fuldtud. Tomgangsarbejdet vil fordrer en vis arbejdsstyrke, og den arbejdskraft, der er blevet tilbage i landbruget, har faktisk måttet øge arbejdsindsatsen for at klare både tomgangskravet og produktionskravet. Men anderledes forholder det sig i et erhverv, der er under udvidelse; her arbejder de igangværende virksomheder under fuld udnyttelse af produktionsapparatet, og kun i nyoprettede virksomheder kan vi tale om midlertidig nedsat arbejds-effekt på grund af begynder-vanskeligheder. Industrien har arbejdet for fuld kraft, produktionen er steget meget betydeligt, men arbejds-effekten er til trods herfor faldet med 10 pct., og lignende forhold gør sig sikkert også gældende indenfor håndværket, specielt indenfor byggefagene. Jeg har ikke talmaterialet ved hånden til belysning af tilstandene her.

Vi er altså stillet overfor den kendsgerning, at arbejds-effekten er gået ned fra førkrigstiden til nu, og det er en beklagelig kendsgerning. Et samfund som det danske har med de givne erhvervs-muligheder sit væsentligste aktiv i en dygtig, velledet og energisk arbejdsindsats, og svigter det på dette punkt, vil det ikke være muligt at opretholde, endsi-ge højne levestandarden. Det er derfor vigtigt for os at få klaret, hvor årsagen til den konstaterede nedgang i arbejds-effekten ligger. Det kan skyldes ydre forhold af materiel art, eller der kan være tale om en mental ændring i befolkningen overfor arbejdet. At regeringen er opmærksom på spørgsmålet, foreligger der adskillige tilkendegivelser om. For det første har forskellige regerings-medlemmer gentagende rettet opfordringer om øget arbejdsindsats og henvist til dette som en grundbestem-mende faktor for genopbygningsarbejdet. For det andet har regeringen i henhold til bladenes meddelelser foranstaltet en gallup-undersøgelse til belysning af menneskers forståelse af genopbygningsarbejdet og til belysning af deres vilje til medvirken i dette arbejde. Jeg ved ikke, om resultatet af denne undersøgelse har givet regeringen grundlag for en afklaret vurdering af årsagerne til tidens lavere arbejdsintensitet. Appellen om øget arbejdsindsats og gallup-undersøgelsen tyder på, at man fra regeringshold regner med mentale forskydninger som årsag til den lavere arbejds-effekt.

Hvis dette ikke er tilfældet, har appellen og gallupundersøgelsen ingen mening. Det er efter min mening på tide, at problemet gøres til genstand for en systematisk undersøgelse. Da spørgsmålet vel må regnes at høre under handelsministeriets ressort, vil jeg rette en appel til den højtærede handelsminister om at foranledige en sådan undersøgelse. Rigsdagen bevilgede for et par år siden penge til oprettelse af et forskningsinstitut. Såfremt dette er etableret, synes jeg, her er en naturlig arbejdsopgave for dette organ.

Til slut vil jeg resumere mit indlæg i følgende punkter:

Den erhvervsmæssige udvikling i efterkrigsårene rummer den skævhed, at landbrugsproduktionen ligger 20—25 pct. lavere end førkrigstiden.

Det er den vigtigste opgave i det fremtidige genopbygningsarbejde at bringe denne skævhed ud af verden.

Jeg henstiller til regeringen, specielt til den højtærede landbrugsminister, at udnytte de nu bedre muligheder til oparbejdning af den råvarebeholdning for landbruget, som ene kan sikre en ubrudt udvidelse af erhvervenes produktionsapparat og dets producerende og eksporterende evne.

Jeg har peget på den beklagelige kendsgerning, at vi producerer med lavere arbejds-effekt end før krigen.

Jeg henstiller til den højtærede handelsminister, at årsagerne til dette forhold gøres til genstand for en systematisk undersøgelse.

Svend Jørgensen: Det ærede medlem hr. Hvidberg har i nogen måde taget brødet ud af munden på mig, idet også jeg havde nogle bemærkninger at fremsætte i anledning af den betænkning, der som omtalt er afgivet vedrørende spørgsmålet om videnskaberne fremme i Danmark ved foranstaltninger fra statens side. Når jeg alligevel ikke har villet frafalde ordet, skyldes det for det første, at jeg ligesom det ærede medlem hr. Hvidberg mener, at betænkningen ikke bør begraves i stilhed, og for det andet, at jeg har nogle forhold at omtale, som det ærede medlem ikke var inde på.

Sidste sommer holdt Dansk historisk Fællesforening, som er en sammenslutning af samtlige historiske amtssamfund og samtlige kulturhistoriske museer her i landet, lige fra Nationalmuseet til det mindste hjemstavnsmuseum, årsmøde i Maribo. Ved den lejlighed blev der fremført en del synspunkter, som falder meget nøje i tråd med de betragtninger, som er gjort gældende i den førnævnte betænkning. Da der tillige på mødet blev rettet en stærk opfordring til mig